

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

XXI. Quæ sint causæ, cur in oratione distrahamur, & quæ distractionum curandarum sint remedia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40072

lo, quod forte subesset, si alia via con-
duceremur, nos liberet, deinde quod
orationis nobis fructum & vtilitatem
completissimam det. Ioseph Patriar-
cha hinc fratres suos asperere & præfra-
cte alloquebatur, illinc vero saccos
eorum frumento repleri, ac laute læ-
reque eos ab œconomo suo haberi ius-
sit. Eodem prorsus modo Deus agit no-
biscum.

Vix intelligimur in quo consistat o-
ratio, vel potius in quo noster situs
sit profectus & perfectio, quæ finis &
fructus vnicus est, ad quem oratio ordi-
natur. Sape vero dum male res suc-
cedit, putamus bene eam succedere; &
cum bene, tunc malum eius successum
esse arbitramur.

Tu porro illud ex oratione colligere
stude, quod ante colligendum monui-
mus, ac præsertim vt illam diem bene &
cum aliorum ædificatione transigere
proponas, vt supra dictum est; & bo-
nam tunc orationem feceris, etsi vel pu-
mice aridior, & saxo durior in ea appa-
rueris. Quod nisi ex oratione elicias,
ea bona dicenda non est, esto toto eius
tempore & lachrymis madueris, & ad
tertium vsque cælum in ea euectus fuis-
se videaris. De hoc ergo orationis ge-
nere posthac noli conqueri; de teipso
potius conquerito, ac dicito, In morti-
ficatione, in humilitate, in patientia,
in silentio, ac recollectione mentis,
non eo quo quidem oporteret modo
procedo.

Hæc sane bona quærela & expostula-
tio est: per hanc namque de teipso con-
quereris, quod ea non facias, quæ tibi
necessario facienda sunt, & vt facias in
tua sint manu: dum vero de oratione
tua conquereris, de Deo conqueri vide-
ris, quod eum, quem fortasse velles, ad
eum tibi aditum, accessum, quietem, &
consolationem non tribuat. Quare bo-
na hæc expostulatio non est, nec (vt
Bethulienus ait Iudith) est sermo, qui
Deum ad misericordiam pronocet, sed

potius qui iram excites, & furorem ac-
cendat. Et sane patet, quam in hoc se-
cus atque oportet, & inucto modo
procedamus: dum videlicet nequa-
quam cõquerimur de eo quod nos mor-
tificare, humiliare, vitam emendare
(quod tamen in nostra est potestate) no-
limus; sed de eo tantum, quod in nostris
manibus non est, & à gratuito Dei do-
no penitus dependet.

Cura ergo, vt te mortifices & supe-
res, atque illud hic age quod proprie
in tua situm est manu; Deo autem relin-
que quæ ipsius sunt curare: magis quip-
pe ipse erga bonum nostrum afficitur de
eo sollicitus, quam nos ipsi: hinc si nos
præstiterimus quod nostrum est, securi &
ruti esse possumus à parte sua eum, in
dando quod nobis conuenit, minime
defuturum. Pluribus de eo loquemur,
vbi de nostræ cum diuinæ voluntatis cõ-
formitate agendi locus erit, vbi simul
quærelæ & tentationi magis ex professo
& proposito satisficiemus.

Fac quod in te
est, reliqua à
Deo præsto-
bit.

Tract. 8. c. 24
& seqq.
Vide super e.
s. ad finem ex
Bernardo.

CAPVT XXI.

Quæ sint cause, cur in oratione dis-
trahamur, & quæ distractio-
num curandarum sint
remedia.

EST hæc ordinaria quædam quæstio &
documentum, vnde etiam commu-
niter sancti Patres de ea agunt, atque sa-
tis in particulari Cassianus. Tribus
causis vel radicibus procedere distra-
ctionem in oratione posse docent. Pri-
mo è nostra socordia ac negligentia,
quod nimirum per diem in nimis multa
nos diffundamus cum pauca cordis no-
stri custodia, & exigua sensuum recolle-
ctione. Qui ergo ita effunditur, querere
non debet, vndenam postea orationis
tempore distrahatur, & cur eam inire ne-
queat. Certum est enim, imagines, figuras,
ac

Collat. 2. c. 7.

Distractio-
num tres cau-
sas.

Socordia non
fra.

ac representationes rerum, quas animo impressas gerit, postea cum in oratione turbaturas, & inquietaturas. Unde bene Abbas Moyses, Et si, inquit, in hominis potestate non sit, à variis cogitationibus non impugnari, in eius tamen manibus est, eas nonmittere, & dum se ingerunt, reuicere.

Coll. 1.
Cogitationes
quatenus sint
signantur nu-
stra.

Addit præterea in eius quoque manibus magna ex parte esse, ipsam illarum cogitationum qualitatem corrigere, & efficere ut sanctæ bonæque cogitationes occurrant, & illæ aliæ de rebus vanis & impertinentibus imaginationes sua è memoria deleantur. Si enim spiritualibus exercitiis se applicet, lectioni inquam, meditationi, orationi, ac bonis sanctisque operibus incumbat, bonæ sanctæque illi cogitationes occurrunt: at, si per diem de id genus rebus non agit, sed vanis & impertinentibus sensus suos pascit, certus sit his de rebus se cogitaturum. Et hoc similitudine quadam commoda declarat, quam item adferunt Anselmus & Bernardus. Hi itaque sancti cor humanum lapidi comparant molari; hic quidem semper molit, sed in eius qui præest, manibus est efficere ut vel triticum, vel hordeum, vel siliginem molat: nam quodcumque ei iniecerit, illud molet. Pari modo cor hominis semper aliquid agitare & cogitare debet, ac semper molat necesse est tua sed industria ac diligentia facere potes, ut vel triticum, vel hordeum, vel siliginem, vel terram molat; quodcumque demum ei ingesseris, illud agitabit.

Collat. 1. c. 18.
Cor lapidum
molari cogita-
tiones frum-
mentum sunt.

Si itaque, iuxta hanc doctrinam, in oratione recollectus esse velis, per diem cor tuum recollectum, nec non sensuum tuorum portas bene oclusas habere procures oportet. Libenter quippe cum animabus, quæ sunt velut *horri conclusi*, Dominus conuersatur. Unde etiam commune id præcorum illorum Patrum erat consilium, & adfert illud Cassianus, *Quales orantes volumus*

Hortum con-
clusum amat
Deus.

Collat. 9. Ab-
bas: Isaac. c. 2

inueniri, tales nos ante orationis tempus preparare debemus: ex procedente enim statu mens atque animus in supplicatione formantur. Et Sanctus Bonaventura, *Qualis liquor vasis infunditur, talis erit; & quales herbas in horto cordis tui plantaueris, talia semina germinabunt.*

Et quoniam communiter & naturaliter illud quis sæpe cogitare solet, erga quod amore fertur; hinc si quidem cor tuum in oratione stabile ac firmum habere velis, & ut cogitationes de rebus vanis & impertinentibus de memoria tua deleantur & abeat, omnino est erga illas affectus mortificandus, ut scilicet terrena omnia contemnere, & in sola cœlestia oculos tuos conicere asueas: & quo magis in hoc proficies & cresces, eo etiam maior cordis tui erit firmitas ac stabilitas, atque in oratione attentio.

Solent deinde distractiones interdum à dæmonis, qui aduersarius nostris est, tentatione proficisci. Quod enim, inquit Basilii, orationem medium ac canalem esse videt, cuius adminiculo vniuersum ad nos bonum deriuatur, omni quo potest studio & conatu ipsam impedire, & mille in eas moras nobis obicere studet, ut illi sublatò præsidio, facilius illi ad animam nostram per fraudes & tentationes aditus & accessus pateat.

Eodem quippe modo intercipere nos ille ac subuertere satagit, quo Holofernes dux Bethuliam sibi resistentem. Nam ut ille aquæ ductus & canales, quibus ad urbem aqua deriuabatur, incidit: ita omni dæmon ope hunc orationis canalem & conductum aut frangere penitus, aut saltem diuertere conatur, per quem ad animam nostram gratiæ & omnium bonorum spiritualium aqua dimanat.

Unde etiam Climacus asserit, sicut ad campanæ sonitum fideles & Religiosi

giosi visibilibus ad Deum tum orandum, tum laudandum in Ecclesia congregantur; ita quoque inimicos nostros, demones inquam, ad eundem inuisibilibus ad nos tentandos, & in oratione interturbandos conuenire.

Quidam de priscis illis Eremitis Patribus (vt in Prato spirituali Moschus tradit) cum nocte quadam ad orandum & psalmodiam pro more cantandam surrexisset, sonitum velut tubalem, quo ad conficiendum inuendum videbatur prouocari, audiit. Ad hunc cum turbaretur senex, nesciens unde clangor is in vasta illa solitudine proueniret, utpote in qua nec milites; nec vllus belli esset apparatus; ecce repente illi apparuit diabolus, & ait, Esto nullum instare praelium & conficiendum putaret, minime ipsum tamen defuturum: nam hac demones voce ad seruos Dei oppugnandos & infestandos quodammodo exciri. Vnde, si ipse a conficiendo discrimine immunis & exemptus esse veller, cubitum concederet; sin minus, ad imminens certamen sese disponeret. at ipse, Domino confusus, orationi nihil veritus se dedit, inque eadem perseuerauit.

Inde vero potissimum ipsa orationis excellentia & dignitas apparet, quod eam cacodaemon, canepius & angue detestetur, & quocumque modo potest, orantem interturbare atque impedire conetur, uti praelare id Sanctus Nilus Abbas obseruauit. Quaelibet alia bona opera, puta ieiunium, flagra, cilicij gestationem agre non feret, nec tantopere ea disturbare nitetur; at orationi si quod tempus impendatur, maxime ipsum torquet, & ipsam omnimodis impedire & subuere allaborat.

Indefit, ut nonnunquam, dum orationi insistimus, magis exagitemur & tentemur, quam alio quolibet tempore. In ea siquidem vniuersum cogitationum agmen, & moles tota in nos ingruere videtur, ac subinde quidem adeo mala-

rum & immundarum, vt non ad aliud orationi nos dare videamur, quam vt ea hora ab omni tentationum genere impugnemur & infestemur. In ea namque nobis occurrunt & se offerunt ea, quae toto vitae tempore ante nobis non occurrerunt, neue in mentem vnquam uenerunt; adeo vt in tempus orationis omnia referuari videantur. Cuius rei causa est haec: nam quoniam diabolus orationem vnicum esse nouit omnium malorum nostrorum remedium, nec non vniuersorum bonorum spiritualium fontem & principium atque adeo efficax quoddam ad omnes virtutes obtinendas medium, hinc illi ea summopere displicet & omnem ipse adhibet conatum ad illam omnimodis impediendam.

Atque adeo a sanctis Patribus oratio partim tormentum, partim flagellum demonum appellari consuevit. Quod ipsum nobis ad eam maioris faciendam, & seruo magis illi incumbendum, stimulus esse debet & motiuum, idque eo magis, quo magis cacodaemonem ex inuidia ab ea nos diuertere & abstrahere velle videmus.

Hinc sancta mater nostra Ecclesia, a spiritu sancto gubernata (vt quidem Sanctus Thomas, Abulensis, & alii graues auctores obseruant) aduersarii nostri mores & consuetudinem, toto scilicet conatu suo tentandi & oppugnandi eos qui se orationi impendunt, probe cognitam habens, decreuit salubriter vt ad singularum Horarum Canonicarum initium versiculus ille, *Deus in adiutorium meum intende, Domine ad adiuuandum me festina*, diceretur: quo gratiam & opem a Domino petimus ad eo quo optaret modo orandum, & vt nos nos ab inimicorum nostrorum insidiis ac tentationibus tueri dignetur.

Tertio, haec distractiones & cogitationes, nonnunquam e nulla nostra culpa, sed propria duntaxat imbecillitate & infirmitate nostra ortum habent: sumus namque ita debiles & mi-

In oratione sunt omnia.

Oratio flagellum demonum.

Deus in adiutorium meum intende: cur pramittatur horis.

Osul. 69. 1.

3 causa Distractionis imbecillitas nostra.

Cc seri,

Rodriguez exercit. pars 1.

feri, & natura nostra per peccatum ad-
eo sauciata & destructa fuit, ac præser-
tim ipsa facultas imaginatiua, vt ne v-
nam quidem orationem Dominicam re-
citare possimus, quin à variis & imper-
tinentibus cogitationibus interturbemur,
vti gemens deplorabat Sanctus Ber-
nardus. Quamobrem vtile fuerit, hoc
ipsum quod patimur, in orationis ma-
teriam sumere; nos ipsos humiliando,
dum consideramus & agnoscimus, quanta
nostra sit fragilitas & delitias: hæc
namque humiliatio, & propria sui-
ipsius agnitio, optima futura est ora-
tio. Verum præter hæc & alia quædam
remedia, quæ cum sancti Patres, tum vi-
tæ spiritualis magistri suggerunt suppe-
ditabimus.

*Remediū im-
becillitatis
ipsa esset ag-
nitio.*

CAPVT XXII.

*Aligua alia dantur media, ad at-
tente reuerenterque in ora-
tione versan-
dum.*

*In regul. breu.
201. & 206.
& in Constit.
ad Monachos
salutar.*

QVARTI Sanctus Basilius, quo-
modo cor suum homo in oratio-
ne firmum, attentum, & non distra-
ctum habere poterit? ac respondet,
nullum ad hoc præstantius aut efficaci-
us medium esse, quam si consideret se
coram Deo versari, & ab eo se, qualiter
& quomodo oret peruideri. Si enim
dum cum terreno aliquo Principe loquitur,
valde reuerenter & magno cum re-
spectu se gerit, ad singula quæ agit,
necnon ad gestus & modum, quo ead-
em agit, attendens, & ceu summam
inurbanitatem duceret, si aut tergum
Principi obuerteret, aut sermones ali-
quos impertinentes proferret; quid
non faciet ille, qui attente considerat se
coram diuina Maiestate agere, & ab ea
non exteriora sua duntaxat, sed & intima
cordis sui penetralia perspici? Quis,
inquit, fruiturus est, qui oculos & a-

*Consideratio
præsentia Dei
satis distra-
ctio.*

nimum ab iis quæ agit, diuertere, aut
Deo tergum obuertere audeat, & coram
illo impertinentia quædam cogitare præ-
sumat?

Hac porro sanctus ille Monachus Ia-
cobus, cuius Theodoretus memin-
it, comparatione & consideratione, quam
magna hæc irreuerentia foret, declara-
bat, quam & Sanctus Augustinus alibi
adducit: Si, inquit, homini cuidam, qui
eiusdem mecum naturæ sit, equidem fa-
mularer, & eo ipso tempore, quo cibum
& potum illi adferri oporteret, cum alio
quodam seruo fabularer; an nos iustam
ille mei & reprehendendi & castigandi
rationem haberet? Si item cum Iudicem
quendam adissem, illi, quas alius quispi-
am mihi intulit, iniurias enarraturus, e-
go semiprolata verba adhuc in ore ha-
bens, eum relinquerem, dorsumque il-
li verterem, cum alio quopiam de præ-
sentibus loquerer, an non me tibi vide-
tur Iudex ille merito vt inciuilem habiturus,
ac tribunali suo vt male moratum
exterminaturus? Id faciunt illi, qui, cum
ad orationem sese conferunt, cum Deo
collocuturi distrahuntur, de aliis ad or-
ationem non pertinentibus rebus cogi-
tantes.

Hoc item medium nobis assignat Be-
atus Pater Noster in vna Additionum &
Notationum, quas ad orationem bene
faciendam suggerit. In ea quippe mo-
net, vt paulo ante quam orationem au-
spicemur, spatio quo oratio Dominica
recitaretur, mentem in cælum librantem,
consideremus à Deo nos coram videtur,
ac proinde magna quadam cum reue-
rentia & humilitate eandem aggrediamur.

Ipsa vero durante meditatione procu-
randum, ne hæc Dei præsentia nobis ex-
cidat, iuxta illa Prophetæ: *Psalmo 18. ver-
siculo 15. Et meditatio cordis mei in conspectu
tuo semper.*

Imaginare, inquit Chrysostomus, te,
cum ad orationem accedis, in aulam il-
lam cælestem ingredi, in qua Rex Regum
stellato sedet solio innumertis tum Ange-
lis, tum